

Høring – Forslag til sammenslåing av Aust-Telemark tingrett og Nedre Telemark tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Telemark. I høringsnotatet foreslår departementet at Aust-Telemark tingrett og Nedre Telemark tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Skien. Departementet foreslår at den nye tingretten får navnet Telemark tingrett.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslaget om sammenslåing.

2. Bakgrunn

På forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. februar 2014 innhentet Domstoladministrasjonen (DA) uttalelser fra alle domstollederne i tingrettene om deres syn på sammenslåing med nærliggende domstoler. Samtlige domstolledere responderte på henvendelsen fra DA, og 60 % av domstollederne var positive til strukturendringer. Etter en gjennomgang av forslagene er det aktuelt å slå sammen følgende tingretter (foreslått lokalisering er uthevet):

Nedre Telemark tingrett (Skien)
Aust-Telemark tingrett (Notodden)
Jæren tingrett (Sandnes)
Dalane tingrett (Egersund)
Sør-Trøndelag tingrett (Trondheim)
Fosen tingrett (Brekstad)
Eiker, Modum og Sigdal tingrett (Hokksund)
Kongsberg tingrett (Kongsberg)
Bergen tingrett (Bergen)
Nordhordland tingrett (Bergen)

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer i domstolstrukturen har vært at domstolene skal være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet.

Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen.

Videre gir større domstoler bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, og til å avvikle rettssaker med flere dommere. Større domstoler vil også gjøre det lettere å etablere mer rasjonelle administrative rutiner, blant annet gjennom bruk av ny teknologi. Dette muliggjør en mer effektiv og økonomisk drift. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv. Færre rettslokaler gjør det lettere og rimeligere å innføre nødvendige sikkerhetstiltak.

I "Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon" (kgl. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tenesteproduksjon.

Lokaliseringspolitikken skal blant annet bidra til at det skal være robuste arbeidsmarkeder i hele landet, befolkningen skal ha god tilgang til tjenester, samt at kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløsning blir vurdert ved alternativ lokalisering.

Departementet legger eksisterende organisasjonsstruktur til grunn, og ingen av de fem foreslåtte sammenslåingene medfører etablering av aktivitet på nye lokaliteter. I to av de fem forslagene til sammenslåing (Bergen tingrett/Nordhordland tingrett og Kongsberg tingrett/Eiker, Modum og Sigdal tingrett) vil ikke en eventuell sammenslåing påvirke domstolenes kontorsteder, og dermed heller ikke gi noen konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet. De tre andre forslagene til sammenslåing innebærer en flytting av funksjonene fra én eksisterende domstol til en annen eksisterende domstol i et større regionsenter. Departementet mener at de foreslåtte sammenslåingene bidrar til at formålet med retningslinjene knyttet til statlige arbeidsplasser og statlig tenesteproduksjon oppfylles, ved at befolkningen og profesjonelle brukere av domstolene sikres tilgang til domstoler som samlet får en styrket faglig kompetanse. En sammenslåing av domstoler vil samtidig muliggjøre en mer effektiv oppgaveløsning, ved at en sammenslått stab av ansatte gir mer fleksibilitet og robusthet mht. avvikling av store saker, ferieavvikling og sykefravær, samt at man gis rom til å styrke det faglige arbeidet gjennom moderat spesialisering.

De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommune skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

3. Sammenslåing av Aust-Telemark tingrett og Nedre Telemark tingrett

Dagens domstolstruktur i Telemark

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommere*/saksbehandlere)
Aust-Telemark tingrett	Notodden	Hjartdal, Notodden, Tinn, Bø, Sauherad	31 000	6,5 (3/3,5)
Nedre Telemark tingrett	Skien	Bamble, Porsgrunn, Siljan, Skien, Drangedal, Kragerø, Nome	127 000	27,8 (11/16,8)

Vest-Telemark tingrett	Kviteseid	Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid og Seljord	14 000	4,5 (2/2,5)
------------------------	-----------	--	--------	-------------

*herunder dommere og dommerfullmektiger

Departementet foreslår at Aust-Telemark tingrett og Nedre Telemark tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Skien. Navnet på den nye domstolen foreslås å være Telemark tingrett, siden domstolen vil dekke over 90 % av innbyggerne i fylket.

Etter departementets syn vil en slik større domstol gi grunnlag for en bedre samlet faglig kompetanse, bedre planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere, økt mulighet til å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner og gjøre domstolen mindre sårbar som følge av sykefravær, ferieavvikling mv. Den nye domstolens ordinære bemanning vil ifølge DA være 34,3 årsverk. Dette omfatter 10 dommere/sorenskrivere, 4 dommerfullmektiger, 1 administrasjonssjef og 19,3 saksbehandlere.

En sammenslåing av Aust-Telemark tingrett med Nedre Telemark tingrett vil gi økt reisevei for noen av dagens ansatte i domstolen og enkelte brukere av domstolen. Likevel skjer en eventuell sammenslåing i en region med relativt korte og effektive reiseavstander (bl.a. regelmessige avganger med tog mellom Notodden og Skien og buss/tog mellom Rjukan og Skien), samt at flere av Aust-Telemarks tingretts brukere allerede er lokalisert i Skien/Porsgrunn.

Strukturutvalget (NOU 1999: 22) la til grunn i sin utredning at ingen domstol bør ha mindre enn fem dømmende årsverk. Dette tallet ble nedjustert av Justisdepartementet i St.meld. nr. 23 (2000-2001), hvor det ble lagt til grunn at ingen domstol bør være på mindre enn fire dømmende årsverk. Ved å sammenslå de to foreslåtte domstolene vil en få en domstol som ligger godt over kriteriene lagt til grunn ved forrige store strukturreform.

Forslag til ny domstolstruktur i Telemark

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommere*/saksbehandlere)
Telemark tingrett	Skien	Hjartdal, Notodden, Tinn, Bø, Sauherad, Bamble, Porsgrunn, Siljan, Skien, Drangedal, Kragerø, Nome	158 000	34,3 (14/20,3)
Vest-Telemark tingrett	Kviteseid	Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid og Seljord	14 000	4,5 (2/2,5)

*herunder dommere og dommerfullmektiger

25. november 2014 ble det avholdt et informasjonsmøte på Notodden, i regi av DA. I tillegg til DA og domstolene, møtte inviterte lokal- og regionalpolitiske aktører, og profesjonelle brukere av Aust-Telemark tingrett.

Grunnet usikkerhet om utfallet av kommunereformen mente flere av deltakerne at endringer i domstolstrukturen burde vente. Representanter for kommunene var opptatt av at regionen som dekkes av Aust-Telemark tingrett også i fremtiden bør ha et domstoltilbud lokalt overfor det rettsøkende publikum. Andre pekte på at en sammenslåing kunne gi et sterkere fagmiljø og en mer robust drift, men at sammenslåing kan gi økte utgifter for klienten.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Lokaler

Leieavtalen for Aust-Telemark tingrett utløper i 2024. Avtalen kan sies opp med 12 måneders varsel, men leietaker er forpliktet til å kompensere utleier for tilpasninger, estimert til kr 3 millioner. Ved sammenslåing av de to tingrettene vil det også være nødvendig med økt areal i tilknytning til Skien tinghus.

4.2 Reisetid

En stor del av befolkningen i Telemark er konsentrert i regionen Skien/Porsgrunn. Dette gjelder også flere av Aust-Telemark tingretts brukere, som advokater, bistandsadvokater, statsadvokater og sakkyndige, som derfor vil få kortere reisevei til en domstol i Skien. Enkelte ansatte og lokale advokater og parter vil få økt reisevei til en sammenslått domstol. For å imøtekomme det rettsøkende publikum i de deler av fylket med lengst reisevei til Skien, legges det til grunn at praksisen med å avvikle rettssaker lokalt, i de saker som er egnet for det, videreføres.

4.3 Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved tidligere strukturendringer i domstolene.

Domstoladministrasjonen skal i det videre arbeidet med omorganiseringen ivareta de ansatte og organisasjonene i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde.

De ansatte som ikke har dommerkontrakt vil i en periode kunne få kompensasjon for økt reisevei som følge av sammenslåingen iht. gjeldende avtaleverk fra sammenslåingstidspunktet.

Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de to domstolene over tid kan gi visse administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det videre være behov for en domstolleder mindre enn i dag.

4.4 Økonomiske konsekvenser

En sammenslåing av Aust-Telemark tingrett og Nedre Telemark tingrett vil gi behov for utvidede lokaler i Skien. Dette vil gi noe økt årlig husleie. I tillegg vil det i en overgangsperiode være utgifter knyttet til avvikling av leieforholdet på Notodden og mulige omstillingsutgifter forbundet med lengre reisevei for enkelte ansatte. Foreløpige anslag tilsier at de budsjettmessige konsekvensene vil være små. Kostnadene vil bli dekket innenfor domstolenes ordinære budsjetter.

Høring – Forslag til sammenslåing av Dalane tingrett og Jæren tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Rogaland. I høringsnotatet foreslår departementet at Dalane tingrett og Jæren tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i eksisterende rettslokaler i Sandnes. Departementet foreslår at den nye domstolen får navnet Jæren tingrett, alternativt Jæren og Dalane tingrett.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslaget om sammenslåing.

2. Bakgrunn

På forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. februar 2014 innhentet Domstoladministrasjonen (DA) uttalelser fra alle domstollederne i tingrettene om deres syn på sammenslåing med nærliggende domstoler. Samtlige domstolledere responderte på henvendelsen fra DA, og 60 % av domstollederne var positive til strukturendringer. Etter en gjennomgang av forslagene er det aktuelt å slå sammen følgende tingretter (foreslått lokalisering er uthevet):

Nedre Telemark tingrett (Skien)
Aust-Telemark tingrett (Notodden)
Jæren tingrett (Sandnes)
Dalane tingrett (Egersund)
Sør-Trøndelag tingrett (Trondheim)
Fosen tingrett (Brekstad)
Eiker, Modum og Sigdal tingrett (Hokksund)
Kongsberg tingrett (Kongsberg)
Bergen tingrett (Bergen)
Nordhordland tingrett (Bergen)

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer av domstolstrukturen har vært at domstolene skal være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet.

Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen.

Videre gir større domstoler bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, og til å avvikle rettssaker med flere dommere. Større domstoler vil også gjøre det lettere å etablere mer rasjonelle administrative rutiner, blant annet gjennom bruk av ny teknologi. Dette muliggjør en mer effektiv og økonomisk drift. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv. Færre rettslokaler gjør det lettere og rimeligere å innføre nødvendige sikkerhetstiltak.

I "Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon" (kgl. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon.

Lokaliseringspolitikken skal blant annet bidra til at det skal være robuste arbeidsmarkeder i hele landet, befolkningen skal ha god tilgang til tjenester, samt at kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløsning blir vurdert ved alternativ lokalisering.

Departementet legger eksisterende organisasjonsstruktur til grunn, og ingen av de fem foreslåtte sammenslåingene medfører etablering av aktivitet på nye lokaliteter. I to av de fem forslagene til sammenslåing (Bergen tingrett/Nordhordland tingrett og Kongsberg tingrett/Eiker, Modum og Sigdal tingrett) vil ikke en eventuell sammenslåing påvirke domstolenes kontorsteder, og dermed heller ikke gi noen konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet. De tre andre forslagene til sammenslåing innebærer en flytting av funksjonene fra én eksisterende domstol til en annen eksisterende domstol i et større regionsenter. Departementet mener at de foreslåtte sammenslåingene bidrar til at formålet med retningslinjene knyttet til statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon oppfylles, ved at befolkningen og profesjonelle brukere av domstolene sikres tilgang til domstoler som samlet får en styrket faglig kompetanse. En sammenslåing av domstoler vil samtidig muliggjøre en mer effektiv oppgaveløsning, ved at en sammenslått stab av ansatte gir mer fleksibilitet og robusthet mht. avvikling av store saker, ferieavvikling og sykefravær, samt at man gis rom til å styrke det faglige arbeidet gjennom moderat spesialisering.

De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommune skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

3. Sammenslåing av Dalane tingrett og Jæren tingrett

Dagens domstolstruktur i Rogaland

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Dalane tingrett	Egersund	Bjerkreim, Eigersund, Lund, Sokndal, Sirdal	26 000	4 (2/2)
Jæren tingrett	Sandnes	Gjesdal, Sandnes, Hå, Klepp, Time, Forsand	141 000	28,1 (12/16,1)
Stavanger tingrett	Stavanger	Stavanger, Sola, Randaberg, Kvitsøy, Rennesøy, Finnøy, Strand, Hjelmeland	192 000	46 (21/25)

Haugaland tingrett	Haugesund	Haugesund, Karmøy, Tysvær, Vindafjord, Etne, Sauda, Suldal, Bokn, Utsira	112 000	22 (9/13)
--------------------	-----------	--	---------	-----------

*herunder dommere og dommerfullmektiger

Departementet foreslår at Dalane tingrett og Jæren tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Sandnes. Navnet på den nye domstolen foreslås å være Jæren tingrett, alternativt Jæren og Dalane tingrett. Bemanningen vil i følge DA være 32,1 årsverk. Dette omfatter 9 dommere/sorenskrivere, 5 dommerfullmektiger, 1 administrasjonssjef og 17,1 saksbehandlere.

Etter departementets syn vil en slik større domstol gi grunnlag for en bedre samlet faglig kompetanse, bedre planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere, økt mulighet til å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner og gjøre domstolen mindre sårbar som følge av sykefravær, ferieavvikling mv.

SSB publiserte i 2009 et notat (SSB-notat 2009/24), hvor man basert på bl.a. pendlingstall plasserte alle norske kommuner i 46 arbeidsmarkedsregioner. Med unntak av Sirdal kommune plasseres resten av kommunene i Dalane tingretts rettskrets i arbeidsmarkedsregion "Stavanger". Dette betyr at selv om en sammenslåing mellom Dalane tingrett og Jæren tingrett vil gi negative konsekvenser for noen av de ansatte i Dalane tingrett og enkelte brukere av domstolen, så skjer en eventuell sammenslåing i en region med såpass korte og effektive reiseavstander (bl.a. regelmessige avganger med tog mellom Egersund og Sandnes) at det allerede i dag er naturlig å se på de eksisterende kontorstedene som del av felles, regionale arbeidsmarkeder.

Strukturutvalget (NOU 1999: 22) la til grunn i sin utredning at ingen domstol bør ha mindre enn fem dømmende årsverk. Dette tallet ble nedjustert av Justisdepartementet i St.meld. nr. 23 (2000-2001), hvor det ble lagt til grunn at ingen domstol bør være på mindre enn fire dømmende årsverk. Ved å sammenslå de to foreslåtte domstolene vil en få en domstol som ligger godt over kriteriene lagt til grunn ved forrige store strukturreform.

Forslag til ny domstolsstruktur i Rogaland

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Dalane og Jæren tingrett	Sandnes	Bjerkreim, Eigersund, Lund, Sokndal, Sirdal, Gjesdal, Sandnes, Hå, Klepp, Time, Forsand	167 000	32,1 (14/18,1)
Stavanger tingrett	Stavanger	Stavanger, Sola, Randaberg, Kvitsøy, Rennesøy, Finnøy, Strand, Hjelmeland	192 000	46 (21/25)

Haugaland tingrett	Haugesund	Haugesund, Karmøy, Tysvær, Vindafjord, Etne, Sauda, Suldal, Bokn, Utsira	112 000	22 (9/13)
-----------------------	-----------	--	---------	-----------

*herunder dommere og dommerfullmektiger

3. desember 2014 ble det avholdt et informasjonsmøte i Egersund i regi av DA. I tillegg til DA og domstolene, møtte inviterte lokalpolitiske aktører, og profesjonelle brukere av Dalane tingrett.

Noen mente at økt reisetid for enkelte oppveies ved muligheten for å bygge sterkere fagmiljø i en sammenslått domstol. Noen fremhevet også at mange aktører ved Dalane tingrett arbeider i dag utfra Sandnes/Stavanger. Andre som var til stede var negative til en sammenslåing, og det ble bl.a. pekt på bekymring for lengre reisevei og den fremtidige forventede befolkningsveksten i området. Det ble også uttrykt bekymring vedrørende saksbehandlingstid.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Lokaler

Leieavtalen for Dalane tingrett utløper 31. mars 2018, med mulighet for framleie. Aktivitet og bemanning i Dalane tingrett kan innpasses i de eksisterende lokalene til Jæren tingrett. Dette vil kreve enkelte mindre bygningsmessige tilpasninger.

4.2 Reisetid

Det meste av befolkningen i Rogaland er konsentrert i en region omkring Stavanger og Sandnes. Dette gjelder også mange av Dalane tingretts profesjonelle brukere, som vil få kortere reisevei til en domstol i Sandnes enn dagens domstol i Egersund. For å imøtekomme det rettssøkende publikum i de deler av fylket med lengst reisevei til Sandnes legges det til grunn at praksisen med å avvikle rettssaker lokalt, i de saker som er egnet for det, videreføres.

4.3 Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved tidligere strukturendringer i domstolene.

Domstoladministrasjonen skal i det videre arbeidet med omorganiseringen ivareta de ansatte og organisasjonene i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde.

De ansatte som ikke har dommerkontrakt vil i en periode kunne få kompensasjon for økt reisevei som følge av sammenslåingen iht. gjeldende avtaleverk fra sammenslåingstidspunktet. I Dalane tingrett vil det innen kort tid være behov for rekruttering, og mulige omstillingsutgifter vil derfor være av begrenset omfang.

Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de to domstolene over tid kan gi visse administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det videre være behov for en domstolleder mindre enn i dag.

4.4 Økonomiske konsekvenser

En sammenslåing av Dalane tingrett og Jæren tingrett vil ikke gi behov for nye lokaler. Endringen vil derfor ikke medføre økte husleieutgifter fra 2018, når husleiekontrakten for Dalane tingrett utløper. Det vil kun være behov for mindre bygningsmessige tilpasninger i forbindelse med innplassering av det økte antallet ansatte til domstolen i Sandnes. I tillegg kommer mulige omstillingsutgifter knyttet til lengre reisevei for enkelte medarbeidere. Foreløpige anslag tilsier at de budsjettmessige konsekvensene vil være små. Kostnadene vil bli dekket innenfor domstolenes ordinære budsjetter.

Høring – Forslag til sammenslåing av Fosen tingrett og Sør-Trøndelag tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Sør-Trøndelag. I høringsnotatet foreslår departementet at Sør-Trøndelag tingrett og Fosen tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Trondheim. Departementet foreslår at den nye tingretten får navnet Sør-Trøndelag tingrett.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslaget om sammenslåing.

2. Bakgrunn

På bakgrunn av en forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. februar 2014 innhentet Domstoladministrasjonen (DA) uttalelser fra alle domstollederne i tingrettene om deres syn på sammenslåing med nærliggende domstoler. Samtlige domstolledere responderte på henvendelsen fra DA, og 60 % av domstollederne var positive til strukturendringer. Etter en gjennomgang av forslagene er det aktuelt å slå sammen følgende tingretter (foreslått lokalisering er uthevet):

Nedre Telemark tingrett (Skien)
Aust-Telemark tingrett (Notodden)
Jæren tingrett (Sandnes)
Dalane tingrett (Egersund)
Sør-Trøndelag tingrett (Trondheim)
Fosen tingrett (Brekstad)
Eiker, Modum og Sigdal tingrett (Hokksund)
Kongsberg tingrett (Kongsberg)
Bergen tingrett (Bergen)
Nordhordland tingrett (Bergen)

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer i domstolstrukturen har vært at domstolene skal være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet. Samfunnsutviklingen de siste årene har medført økte krav til kunnskap og innsikt. Det er for den enkelte dommer neppe mulig å ha erfaring fra alle livsforhold og omfattende kunnskap på alle rettsområder.

Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen.

Videre gir større domstoler bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, og til å avvikle rettssaker med flere dommere. Større domstoler vil også gjøre det lettere å etablere mer rasjonelle administrative rutiner, blant annet gjennom bruk av ny teknologi. Dette muliggjør en mer effektiv og økonomisk drift. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv. Færre rettslokaler gjør det lettere og rimeligere å innføre nødvendige sikkerhetstiltak.

I "Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon" (kgf. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Lokaliseringspolitikken skal blant annet bidra til at det skal være robuste arbeidsmarkeder i hele landet, befolkningen skal ha god tilgang til tjenester, samt at kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløsning blir vurdert ved alternativ lokalisering.

Departementet legger eksisterende organisasjonsstruktur til grunn, og ingen av de fem foreslåtte sammenslåingene medfører etablering av aktivitet på nye lokaliteter. I to av de fem forslagene til sammenslåing (Bergen tingrett/Nordhordland tingrett og Kongsberg tingrett/Eiker, Modum og Sigdal tingrett) vil ikke en eventuell sammenslåing påvirke domstolenes kontorsteder, og dermed heller ikke gi noen konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet. De tre andre forslagene til sammenslåing innebærer en flytting av funksjonene fra én eksisterende domstol til en annen eksisterende domstol i et større regionsenter. Departementet mener at de foreslåtte sammenslåingene bidrar til at formålet med retningslinjene knyttet til statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon oppfylles, ved at befolkningen og profesjonelle brukere av domstolene sikres tilgang til domstoler som samlet får en styrket faglig kompetanse. En sammenslåing av domstoler vil samtidig muliggjøre en mer effektiv oppgaveløsning, ved at en sammenslått stab av ansatte gir mer fleksibilitet og robusthet mht. avvikling av store saker, ferieavvikling og sykefravær, samt at man gis rom til å styrke det faglige arbeidet gjennom moderat spesialisering. De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommunes skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommune skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

3. Sammenslåing av Fosen tingrett og Sør-Trøndelag tingrett

Dagens domstolstruktur i Sør-Trøndelag

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Fosen tingrett	Brekstad	Bjugn, Frøya, Hitra, Osen, Rissa, Roan, Ørland, Åfjord	31 000	6 (2/4)

Sør-Trøndelag tingrett	Trondheim	Agdenes, Hemne, Holtålen, Klæbu, Malvik, Meldal, Melhus, Midtre Gauldal, Oppdal, Orkdal, Rennebu, Røros, Selbu, Skaun, Snillfjord, Tydal, Trondheim	278 000	47 (19/28)
------------------------	-----------	---	---------	------------

*herunder dommere og dommerfullmektiger

Departementet foreslår at Sør-Trøndelag tingrett og Fosen tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Trondheim. Domstolen vil dekke hele Sør-Trøndelag, og navnet foreslås å være Sør-Trøndelag tingrett, siden domstolen vil dekke hele fylket. Bemanningen vil i følge DA være 53 årsverk. Dette omfatter 17 dommere/sorenskrivere, 4 dommerfullmektiger, 1 administrasjonssjef og 31 saksbehandlere.

Etter departementets syn vil en slik større domstol gi grunnlag for en bedre samlet faglig kompetanse, bedre planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere, økt mulighet til å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner og gjøre domstolen mindre sårbar som følge av sykefravær, ferieavvikling mv.

SSB publiserte i 2009 et notat (SSB-notat 2009/24), hvor man basert på bl.a. pendlingstall plasserte alle norske kommuner i 46 arbeidsmarkedsregioner. Samtlige kommuner i Fosen tingretts rettskrets omhandles her som en del av arbeidsmarkedsregion "Trondheim". Dette betyr at selv om en sammenslåing av Fosen tingrett med Sør-Trøndelag tingrett vil gi negative konsekvenser for noen av de ansatte i Fosen tingrett og enkelte brukere av domstolen, så skjer en eventuell sammenslåing i en region med såpass korte og effektive reiseavstander (bl.a. regelmessige avganger med hurtigbåt mellom Brekstad/Sandstad og Trondheim) at det allerede i dag er naturlig å se på de eksisterende kontorstedene som del av felles, regionale arbeidsmarkeder.

Strukturutvalget (NOU 1999: 22) la til grunn i sin utredning at ingen domstol bør ha mindre enn fem dømmende årsverk. Dette tallet ble nedjustert av Justisdepartementet i St.meld. nr. 23 (2000-2001), hvor det ble lagt til grunn at ingen domstol bør være på mindre enn fire dømmende årsverk. Ved å sammenslå de to foreslåtte domstolene vil en få en domstol som ligger godt over kriteriene lagt til grunn ved forrige store strukturreform.

Forslag til ny domstolstruktur i Sør-Trøndelag

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommere* / saksbehandlere)
Sør-Trøndelag tingrett	Trondheim	Agdenes, Bjugn, Frøya, Hemne, Hitra, Holtålen, Klæbu, Malvik, Meldal, Melhus, Midtre Gauldal, Oppdal, Orkdal, Osen, Rennebu, Rissa, Roan, Røros, Selbu, Skaun, Snillfjord, Tydal, Trondheim, Ørland, Åfjord	309 000	53 (21/32)

*herunder dommere og dommerfullmektiger

10. november 2014 ble det avholdt et informasjonsmøte på Brekstad, i regi av DA. I tillegg til DA og domstolene, møtte inviterte lokal- og regionalpolitiske aktører, og profesjonelle brukere av Fosen tingrett.

Flere av deltakerne anerkjente de fleste av argumentene som underbygger behovet for strukturendringer i domstolene. Imidlertid var det skepsis til en mulig sammenslåing. Det ble blant annet trukket frem den nye kampflybasen på Ørland og forventninger til befolkningsvekst i regionen. Det ble også påpekt at enkelte aktører og ansatte ville få lengre reisevei.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Lokaler

Leieavtalen for Fosen tingrett utløper 31. desember 2017. I Trondheim tinghus, hvor Sør-Trøndelag tingrett holder hus, er det et utstrakt samarbeid mellom tingretten og lagmannsretten om felles utnyttelse av rettssalene. Denne fleksibiliteten bidrar til god ressursutnyttelse og gjør det mulig å innpasse aktiviteten som i dag skjer i regi av Fosen tingrett. Det vil derfor kun være nødvendig med noen mindre bygningsmessige tilpasninger i forbindelse med sammenslåingen.

4.2 Reisetid

Det meste av befolkningen i Sør-Trøndelag er konsentrert i og rundt Trondheim. Dette gjelder også mange av Fosen tingretts brukere, som vil ha kortere reisevei til en domstol i Trondheim enn dagens domstol på Brekstad. For å imøtekomme det rettssøkende publikum i de deler av fylket med lengst reisevei til Trondheim legges det til grunn at praksisen med å avvikle rettsaker lokalt, i de saker som er egnet for det, videreføres.

4.3 Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved tidligere strukturendringer i domstolene.

Domstoladministrasjonen skal i det videre arbeidet med omorganiseringen ivareta de ansatte og organisasjonene i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde.

De ansatte som ikke har dommerkontrakt vil i en periode kunne få kompensasjon for økt reisevei som følge av sammenslåingen iht. gjeldende avtaleverk fra sammenslåingstidspunktet.

Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de to domstolene over tid kan gi visse administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det videre være behov for en domstolleder mindre enn i dag.

4.4 Økonomiske konsekvenser

En sammenslåing av Sør-Trøndelag tingrett og Fosen tingrett vil ikke gi behov for nye lokaler. Endringen vil derfor ikke medføre økte husleieutgifter fra 2017 når husleiekontrakten for Fosen tingrett utløper. Det vil kun være behov for enkelte mindre bygningsmessige

tilpasninger i forbindelse med innplassering av det økte antallet ansatte i Trondheim tinghus. Foreløpige anslag tilsier at de budsjettmessige konsekvensene vil være små. Kostnadene vil bli dekket innenfor domstolenes ordinære budsjetter.

Høring – Forslag til sammenslåing av Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Buskerud. I høringsbrevet foreslår departementet at Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett slås sammen til én domstol. Departementet foreslår at den nye tingretten får navnet Vestre Buskerud tingrett, alternativt Kongsberg, Eiker, Modum og Sigdal tingrett. Dagens lokalisering på Kongsberg og i Hokksund foreslås videreført.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslaget om sammenslåing.

2. Bakgrunn

På forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. februar 2014 innhentet Domstoladministrasjonen (DA) uttalelser fra alle domstollederne i tingretten om deres syn på sammenslåing av nærliggende domstoler. Samtlige domstolledere responderte på henvendelsen fra DA, og 60 % av domstollederne var positive til strukturendringer. Etter en gjennomgang av forslagene er det aktuelt å slå sammen følgende tingretter (foreslått lokalisering er uthevet):

Nedre Telemark tingrett (Skien)
Aust-Telemark tingrett (Notodden)
Jæren tingrett (Sandnes)
Dalane tingrett (Egersund)
Sør-Trøndelag tingrett (Trondheim)
Fosen tingrett (Brekstad)
Eiker, Modum og Sigdal tingrett (Hokksund)
Kongsberg tingrett (Kongsberg)
Bergen tingrett (Bergen)
Nordhordland tingrett (Bergen)

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer i domstolstrukturen har vært at domstolene skal være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet. Samfunnsutviklingen de siste årene har medført økte krav til kunnskap og innsikt. Det er for den enkelte dommer neppe mulig å ha erfaring fra alle livsforhold og omfattende kunnskap på alle rettsområder.

Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat

spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen.

Videre gir større domstoler bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, og til å avvikle rettssaker med flere dommere. Større domstoler vil også gjøre det lettere å etablere mer rasjonelle administrative rutiner, blant annet gjennom bruk av ny teknologi. Dette muliggjør en mer effektiv og økonomisk drift. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv. Færre rettslokaler gjør det lettere og rimeligere å innføre nødvendige sikkerhetstiltak.

I "Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon" (kgf. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Lokaliseringspolitikken skal blant annet bidra til at det skal være robuste arbeidsmarkeder i hele landet, befolkningen skal ha god tilgang til tjenester, samt at kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløsning blir vurdert ved alternativ lokalisering.

Departementet legger eksisterende organisasjonsstruktur til grunn, og ingen av de fem foreslåtte sammenslåingene medfører etablering av aktivitet på nye lokaliteter. I to av de fem forslagene til sammenslåing (Bergen tingrett/Nordhordland tingrett og Kongsberg tingrett/Eiker, Modum og Sigdal tingrett) vil ikke en eventuell sammenslåing påvirke domstolenes kontorsteder, og dermed heller ikke gi noen konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet. De tre andre forslagene til sammenslåing innebærer en flytting av funksjonene fra én eksisterende domstol til en annen eksisterende domstol i et større regionsenter. Departementet mener at de foreslåtte sammenslåingene bidrar til at formålet med retningslinjene knyttet til statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon oppfylles, ved at befolkningen og profesjonelle brukere av domstolene sikres tilgang til domstoler som samlet får en styrket faglig kompetanse. En sammenslåing av domstoler vil samtidig muliggjøre en mer effektiv oppgaveløsning, ved at en sammenslått stab av ansatte gir mer fleksibilitet og robusthet mht. avvikling av store saker, ferieavvikling og sykefravær, samt at man gis rom til å styrke det faglige arbeidet gjennom moderat spesialisering. De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommunes skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommune skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

3. Sammenslåing av Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett

Dagens domstolstruktur i Buskerud

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Kongsberg tingrett	Kongsberg	Flesberg, Kongsberg, Nore og Uvdal, Rollag	33 000	6,1 (3/3,1)

Eiker, Modum og Sigdal tingrett	Hokksund	Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Sigdal, Øvre Eiker	62 000	11,6 (5/6,6)
Hallingdal tingrett	Nesbyen	Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol	21 000	5 (2/3)
Ringerike tingrett	Hønefoss	Hole, Ringerike, Jevnaker	43 000	7,3 (3/4,3)
Drammen tingrett	Drammen	Drammen, Lier, Røyken, Hurum, Sande, Svelvik	138 000	30,3 (13/17,3)

*herunder dommere og dommerfullmektiger

Departementet foreslår at Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett slås sammen til én domstol med to rettslokaler; på Kongsberg og i Hokksund. Navnet på den nye domstolen foreslås til Vestre Buskerud tingrett, alternativt Kongsberg, Eiker, Modum og Sigdal tingrett. Bemanningen vil i følge DA være 17,7 årsverk. Dette omfatter 3 dommere/sorenskrivere, 5 dommerfullmektiger og 9,7 saksbehandlere.

Departementet har vurdert det som mest hensiktsmessig å foreslå at kontorsted på henholdsvis Kongsberg og Hokksund opprettholdes, men at de to domstolene sammenslås. Rettslokalene på Kongsberg og Hokksund foreslås beholdt fordi begge har langsiktige leiekontrakter som det er uhensiktsmessig å tre ut av av økonomiske grunner. Leieavtalen for Kongsberg løper ut i 2020, og leieavtalen for Eiker, Modum og Sigdal tingrett løper ut i 2026.

Det er departementets vurdering at en sammenslåing vil være formålstjenlig til tross for at en opprettholder to kontorsteder. Etter departementets syn vil en sammenslått domstol gi grunnlag for en bedre samlet faglig kompetanse, bedre planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere, økt mulighet til å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner og gjøre domstolen mindre sårbar som følge av sykefravær, ferieavvikling mv.

Strukturutvalget (NOU 1999: 22) la til grunn i sin utredning at ingen domstol bør ha mindre enn fem dømmende årsverk. Dette tallet ble nedjustert av Justisdepartementet i St.meld. nr. 23 (2000-2001), til fire dømmende årsverk. Ved å sammenslå de to foreslåtte domstolene vil en få en domstol som ligger godt over kriteriene lagt til grunn ved forrige store strukturreform.

Forslag til ny domstolstruktur i Buskerud

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Kongsberg, Eiker, Modum og Sigdal tingrett	Kongsberg/Hokksund	Flesberg, Kongsberg, Nore og Uvdal, Rollag, Krødsherad, Modum, Nedre Eiker, Sigdal, Øvre Eiker	95 000	17,7 (8/9,7)

Hallingdal tingrett	Nesbyen	Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol	21 000	5 (2/3)
Ringerike tingrett	Hønefoss	Hole, Ringerike, Jevnaker	43 000	7,3 (3/4,3)
Drammen tingrett	Drammen	Drammen, Lier, Røyken, Hurum, Sande, Svelvik	138 000	30,3 (13/17,3)

**herunder dommere og dommerfullmektiger*

Den 24. november 2014 ble det avholdt et informasjonsmøte på Hokksund om forslaget til sammenslåing i regi av DA. I tillegg til DA og domstolene møtte inviterte politiske aktører og profesjonelle brukere av de to berørte tingrettene.

De to tingrettene har allerede i dag noe samarbeid og de møtende deltakerne var generelt velvillige til forslaget om sammenslåing. Det ble særlig vist til at dersom en gjennom sammenslåing kan styrke fagmiljøet og sikre mer robust drift i perioder med ferieavvikling og sykdom, vil det være en styrke for domstolstilbudet i regionen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Lokaler

Begge domstolene har i dag langsiktige leiekontrakter. Leieavtalen for Kongsberg tingrett utløper i 2020 og leieavtalen for Eiker, Modum og Sigdal tingrett utløper i 2026. Ingen av lokalene kan huse en ny, sammenslått domstol. Det vurderes derfor som hensiktsmessig å opprettholde kontorsteder både på Kongsberg og i Hokksund, noe som vil gi mulighet for god fleksibilitet og tilgjengelighet.

4.2 Reisetid

En sammenslåing av Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett vil ikke påvirke reisetiden for verken aktører i retten eller det rettssøkende publikum i nevneverdig grad. Begge kontorsteder vil være bemannet med dommere og saksbehandlere.

4.3 Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved tidligere strukturendringer i domstolene

Domstoladministrasjonen skal i det videre arbeidet med omorganiseringen ivareta de ansatte og organisasjonene i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde. Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de to domstolene over tid kan gi visse administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det videre være behov for en domstolleder mindre enn i dag.

4.4 Økonomiske konsekvenser

En sammenslåing av Kongsberg tingrett og Eiker, Modum og Sigdal tingrett vil ikke gi behov for nye lokaler. I utgangspunktet vil en sammenslåing heller ikke medføre utgifter til økt reisevei, siden avstanden mellom domstolene er kort (ca. 20 minutter med bil) og eksisterende lokaler for begge domstoler videreføres. Foreløpige anslag tilsier at de budsjettmessige konsekvensene vil være små. Kostnadene vil bli dekket innenfor domstolenes ordinære budsjetter.

Høring – Forslag til sammenslåing av Nordhordland tingrett og Bergen tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Bergensområdet. I høringsnotatet foreslår departementet at Nordhordland tingrett og Bergen tingrett, som allerede i dag er samlokalisert i Bergen tinghus, slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Bergen. Departementet foreslår at den nye domstolen får navnet Bergen tingrett, alternativt Bergen og Nordhordland tingrett.

Nedenfor følger en nærmere redegjørelse for forslaget om sammenslåing.

2. Bakgrunn

På forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. februar 2014 innhentet Domstoladministrasjonen (DA) uttalelser fra alle domstollederne i tingrettene om deres syn på sammenslåing med nærliggende domstoler. Samtlige domstolledere responderte på henvendelsen fra DA, og 60 % av domstollederne var positive til strukturendringer. Etter en gjennomgang av forslagene er det aktuelt å slå sammen følgende tingretter (foreslått lokalisering er uthevet):

Nedre Telemark tingrett (Skien)
Aust-Telemark tingrett (Notodden)
Jæren tingrett (Sandnes)
Dalane tingrett (Egersund)
Sør-Trøndelag tingrett (Trondheim)
Fosen tingrett (Brekstad)
Eiker, Modum og Sigdal tingrett (Hokksund)
Kongsberg tingrett (Kongsberg)
Bergen tingrett (Bergen)
Nordhordland tingrett (Bergen)

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer i domstolstrukturen har vært at domstolene skal være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet.

Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller høyere krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen.

Videre gir større domstoler bedre vilkår for å avvikle ressurskrevende saker, og til å avvikle rettssaker med flere dommere. Større domstoler vil også gjøre det lettere å etablere mer rasjonelle administrative rutiner, blant annet gjennom bruk av ny teknologi. Dette muliggjør en mer effektiv og økonomisk drift. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv. Færre rettslokaler gjør det lettere og rimeligere å innføre nødvendige sikkerhetstiltak.

I "Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon" (kgl. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Lokaliseringspolitikken skal blant annet bidra til at det skal være robuste arbeidsmarkeder i hele landet, befolkningen skal ha god tilgang til tjenester, samt at kostnadseffektivitet og effektiv oppgaveløsning blir vurdert ved alternativ lokalisering.

Departementet legger eksisterende organisasjonsstruktur til grunn, og ingen av de fem foreslåtte sammenslåingene medfører etablering av aktivitet på nye lokaliteter. I to av de fem forslagene til sammenslåing (Bergen tingrett/Nordhordland tingrett og Kongsberg tingrett/Eiker, Modum og Sigdal tingrett) vil ikke en eventuell sammenslåing påvirke domstolenes kontorsteder, og dermed heller ikke gi noen konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet. De tre andre forslagene til sammenslåing innebærer en flytting av funksjonene fra én eksisterende domstol til en annen eksisterende domstol i et større regionsenter. Departementet mener at de foreslåtte sammenslåingene bidrar til at formålet med retningslinjene knyttet til statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon oppfylles, ved at befolkningen og profesjonelle brukere av domstolene sikres tilgang til domstoler som samlet får en styrket faglig kompetanse. En sammenslåing av domstoler vil samtidig muliggjøre en mer effektiv oppgaveløsning, ved at en sammenslått stab av ansatte gir mer fleksibilitet og robusthet mht. avvikling av store saker, ferieavvikling og sykefravær, samt at man gis rom til å styrke det faglige arbeidet gjennom moderat spesialisering. De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommunes skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

De foreslåtte sammenslåingene vurderes å være fremtidsrettede og robuste uansett utfall av kommunereformen og uavhengig av de endringene som skal skje med reduksjon av antall politidistrikter. Det vil være mulig å endre hvilken rettskrets den enkelte kommune skal tilhøre dersom det er hensiktsmessig.

3. Sammenslåing av Nordhordland tingrett og Bergen tingrett

Dagens domstolstruktur i Bergensområdet

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Nord-Hordland tingrett	Bergen	Øygarden, Askøy, Austevoll, Fjell, Fusa, Os, Samnanger, Sund, Voss, Gulen, Austrheim, Fedje, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Osterøy, Radøy,	156 000	27 (13/14)

		Vaksdal		
Bergen tingrett	Bergen	Bergen	274 000	66,7 (31/35,7)

*herunder dommere og dommerfullmektiger

Departementet foreslår at Nordhordland tingrett og Bergen tingrett slås sammen til én domstol lokalisert i tinghuset i Bergen. Navnet på den nye domstolen foreslås til Bergen tingrett, alternativt Bergen og Nordhordland tingrett.

Etter departementets syn vil en slik større domstol gi grunnlag for en bedre samlet faglig kompetanse, bedre planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere, økt mulighet for å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner og gjøre domstolen mindre sårbar i forhold til sykefravær, ferieavvikling mv. Videre har disse to tingrettene allerede i dag rettssaler og kontorlokaler i samme bygg.

Den nye domstolens bemanning vil følge DA være 93,7 årsverk (inkl. bemanningsstyrkinger i budsjettet for 2015). Dette omfatter 32 dommere/sorenskrivere, 12 dommerfullmektiger og 49,7 saksbehandlere/ administrative ledere.

Forslag til ny domstolstruktur i Bergensområdet

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet	Samlet innbyggertall	Årsverk (dommer* / saksbehandlere)
Bergen og Nordhordland tingrett	Bergen	Øygarden, Askøy, Austevoll, Fjell, Fusa, Os, Samnanger, Sund, Voss, Gulen, Austrheim, Fedje, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Osterøy, Radøy, Vaksdal, Bergen	430 000	93,7 (44/49,7)

*herunder dommere og dommerfullmektiger

4. desember 2014 ble det avholdt et informasjonsmøte i Bergen om forslaget til sammenslåing i regi av DA. I tillegg til DA og domstolene, møtte inviterte politiske aktører og profesjonelle brukere av Nordhordland tingrett og Bergen tingrett.

I møtet var det forståelse for initiativet om sammenslåing, og en eventuell sammenslåing ble oppfattet som lite kontroversielt. Hovedpoenget for de fleste deltakerne på informasjonsmøtet var at domstolenes rammebetingelser må bli styrket gjennom en eventuell sammenslåing, slik at saksavviklingskapasitet og generell service til brukere ikke blir redusert. I budsjettet for 2015 ble bemanningen i begge domstoler styrket. Samtidig forventes det at en samordning av fellesfunksjoner i en sammenslått domstol på sikt vil gi ressursmessige gevinster som kan benyttes til domstolens kjernevirksomhet, herunder saksavviklingen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Reisetid

En sammenslåing av Nordhordland tingrett og Bergen tingrett vil ikke påvirke reisetiden for domstolens brukere.

4.2 Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved de tidligere strukturendringene.

Domstoladministrasjonen skal i det videre arbeidet med omorganiseringen ivareta de ansatte og organisasjonene i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde.

Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de to domstolene over tid kan gi administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det videre være behov for en domstolleder mindre enn i dag.

4.3 Lokaler

Begge domstoler er i dag lokalisert i Bergen tinghus, som det eneste tinghuset med to tingretter. En sammenslåing av domstolene vil legge til rette for en best mulig bruk av lokalene. Det vil være nødvendig med noen mindre bygningsmessige tilpasninger i forbindelse med sammenslåingen.

4.4 Økonomiske konsekvenser

En sammenslåing av domstolene i Bergen tinghus vil ikke medføre økt reisevei eller nye lokaler. Det vil derfor kun være mindre utgifter forbundet med enkelte bygningsmessige tilpasninger i tinghuset. Foreløpige anslag tilsier at de budsjettmessige konsekvensene vil være små. Kostnadene vil bli dekket innenfor domstolenes ordinære budsjetter.